

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XIII. Habita ad populum in basilica beati Felicis martyris, in die
natalis ejus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

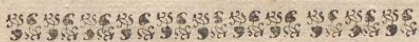
terra eorum imaginis, huc illucque vertebatur in lectulo jacebat in sinistro latere, aspectum eorum ferre non poterat: vertebatur ad parietem, ibi aderant. Cumque contractus nimis relaxari se jam posse desperaret, cepit magnis vocibus clamare, dicens: Inducias vel usque mane, inducias vel usque mane. Sed cum hæc clamaret, in ipsi suis vocibus de habitaculo suæ carnis evulsus est. De quo nimirum constat, quia pro nobis ista non pro se viderit; ut ejus visio nobis proficiat, quos adhuc divina patientia longanimitè expectat. Nam illi retro spiritus ante mortem vidisse, & inducias petisse, quid profuit, qui eadem inducias quas petiit, non accepit? Nos ergo, fratres charissimi, nunc sollicitè ista cogitemus, ne nobis in vacuum tempora pereant, & tunc queramus ad bene agendum vivere, cum jam compellimur de corpore exire. **B** Mementote quid Veritas dicat: *Orate ne fiat fuga vestra hieme vel sabbato.* Per Legis quippe mandatum, ambulare longius sabbato non licet: hiems quoque ad ambulandum impedimento est, quia gressus ambulantium torpor frigoris adstringit. Ait ergo: *Orate ne fiat fuga vestra hieme vel sabbato.* Ac si aperte dicat: Videte ne tunc queratis peccata vestra fugere, quando jam non licet ambulare. Illud ergo tempus quo fugere non licet, modò debet cogitari dum licet. Illa hora nostri exitus est semper intuenda: ista Redemptoris nostri admonitio ante mentis oculos semper ponenda, qui ait: *[Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.]*

Mat. 24.
Exod. 16.

Lectio sancti Evangelii secundum Lucam.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis. *Sint lumbi vestri præcincti, & lucerna ardentè in manibus vestris. Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis: ut cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam. Ideo & vos estote parati: quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.*

cap. 12. c

HOMILIA XIII.

Habita ad populum in basilica beati Felicis martyris, in die natalis ejus.

Sancti Evangelii, fratres charissimi, aperta vobis est lectio recitata. Sed ne aliquibus ipsa ejus planities alta fortasse videatur, eam sub brevitate transcurramus, quatenus ejus expositio ita nescientibus fiat cognita, ut tamen scientibus non sit onerosa. Quia viris luxuria in lumbis sit, feminis in umbilico, testatur Dominus, qui de diabolo ad beatum Job loquitur, dicens: *Virus ejus in lumbis ejus, & fortitudo illius in umbilico ventris ejus.* A principali igitur sexu, lumborum nomine luxuria des-

Job 40. a

S. Greg. Tom. I.

Agnatur, cum Dominus dicit: *[Sint lumbi vestri præcincti.]* Lumbos enim præcingimus, cum carnis luxuriam per continentiam coarctamus. Sed quia minus est mala non agere, nisi etiam quisque studeat & bonis operibus insudare, protinus additur: *[Et lucerna ardentè in manibus vestris.]* Lucernas quippe ardentè in manibus tenemus, cum per bona opera proximis nostris lucis exempla monstramus. De quibus profectò operibus Dominus dicit: *Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in caelis est.* Duo autem sunt quæ jubentur, & lumbos restringere, & lucernas tenere: ut & munditia sit castitatis in corpore, & lumen veritatis in operatione. Redemptori etenim nostro unum sine altero placere nequaquam potest: si autem is qui bona agit, adhuc luxuriæ inquinamenta non deserit: aut is qui castitate præcinet, necdum se per bona opera exercet. Nec castitas ergo magna est sine bono opere, nec opus bonum est aliquid sine castitate. Sed & si utrumque agitur, restat ut quisquis ille est, spe ad supernam patriam tendat, & nequaquam se à vitiis pro mundi hujus honestate contineat. Qui etsi quædam bona aliquando pro honestate inchoat, in ejus tamen intentione non debet permanere, nec per bona opera presentis mundi gloriam querere, sed totam spem in Redemptoris sui adventum constituat. Unde & protinus subditur: *[Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum, quando revertatur à nuptiis.]* Ad nuptias quippe Dominus abiit, quia resurgens à mortuis, ascendens in caelum, supernam sibi Angelorum multitudinem novus homo copulavit. Qui tunc revertitur, cum nobis jam per judicium manifestatur. Bene autem de servis expectantibus subditur: *[Ut cum venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei.]* Venit quippe Dominus, cum ad judicium properat: pulsat verò, cum jam per ægritudinis molestias esse mortem vicinam designat. Cui confestim aperimus, si hunc cum amore suscipimus. Aperire enim judici pulsanti non vult, qui exire de corpore trepidat, & videre eum, quem contempnisset se meminit, judicem formidat. Qui autem de sua spe & operatione securus est, pulsanti confestim aperit, quia lætus judicem sustinet: & cum tempus propinque mortis advenit, de gloria retributionis hilarescit. Unde & protinus subditur: *[Beati sunt servi illi, quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes.]* Vigilat, qui ad aspectum veri luminis mentis oculos apertos tenet: vigilat, qui servat operando quod credit: vigilat, qui à se torporis & negligentia tenebras repellit. Hinc etenim Paulus dicit: *Vigilate justi, & nolite peccare.* Hinc rursus ait: *Hora est jam nos de somno surgere.* Sed veniens dominus, quid servis vigilantibus exhibeat, audiamus: *[Amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet eos discumbere, & transiens ministrabit illis.]* Præcinget se, id est, ad retributionem præparabit: & faciet illos discumbere, id est, æterna quiete refoveri. Discumbere quippe nostrum, in regno quiescere est. Unde rursus Dominus dicit: *Venient & recumbent cum Abraham, Isaac, & Jacob.* Transiens autem Dominus ministrat; quia lucis suæ illustratione nos sariat. Transite verò dictum est, cum de judicio ad regnum redit. Vel certè Dominus nobis post judicium transit: quia ab humanitatis forma in divinitatis suæ contemplationem nos elevat. Et transire ejus, est in claritatis suæ speculationem nos ducere, cum eum quem in humanitate in judicio cernimus, etiam in divinitate post judicium videmus. Ad judicium quippe veniens, in forma servi omnibus apparet, quia scriptum est: *Videbunt in quem transfixerunt.* Sed cum reprobi in supplicium corruunt, justi ad claritatis ejus gloriam pertrahuntur, sicut scriptum est:

Mat. 5. b
Basilus in
Ps. 3. Aug.
Pr. 2. de ser.
Domini in
monte.

1. Cor. 15.
Rom. 13.

Idem. Reg.
c. 14.
Mat. 8.

Joan. 19. f

S S S S ij

Isai. 26. b Tollatur impius, ne videat gloriam Dei. Sed quid si servi in prima vigilia negligentem existunt? Prima quippe vigilia, primæ ætatis custodia est. Sed neque sic desperandum est, & à bono opere cessandum.

Orig. in Mar. ho. 31. Nam longanimitatis suæ patientiam insinuans Dominus, subdit: [*Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ira invenerit, beati sum servi illi.*] Prima quippe vigilia, primævum tempus est, id est, pueritia. Secunda, adolescentia vel juvenus, quæ auctoritate sacri eloquij unum sunt, dicente Salomone: *Latere juvenis in adolescentia tua.* Tertia autem, senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam: ut qui converti à pravitatibus suis in pueritia neglexit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet. Et qui evigilare in secunda vigilia noluit, tertiæ vigiliæ remedia non amittat: ut qui in juventute ad vias vitæ non evigilat, saltem in senectute respiciat. Pensate fratres charissimi, quia conclusit Dei pietas duriciam nostram. Non est jam quid homo excusationis inveniat. Deus despicitur, & expectat: contemni se videt, & revocat: injuriam de contemptu suo suscipit, & tamen quandoque revertentibus etiam præmia promittit. Sed nemo hanc ejus longanimitatem negligat: quia tantò districtiorem justitiam in judicio exiger, quanto longiorem patientiam ante judicium prærogavit. Hinc etenim Paulus dicit: *Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Tu autem secundum duriciam tuam & cor impeniens, thesaurizas tibi iram in die ire & revelationis justitij Dei.* Hinc Psalmista ait: *Deus iudex justus, fortis & longanimis.* Dicitur quippe longanimum, præmisit justum: ut quem vides peccata delinquentium diu patienter ferre, scias hunc etiam quandoque districtè judicare. Hinc per quemdam sapientem dicitur: *Altissimus enim est patiens redditor.* Patiens enim redditor dicitur, quia peccata hominum & patitur & reddit. Nam quos diu, ut convertantur, tolerat, non convertos durius damnat. Ad excutiendam verò mentis nostræ desidiam, etiam exteriora damna per similitudinem ad medium deducuntur: ut per hæc animus ad sui custodiam suscitetur. Nam dicitur: [*Hoc autem scitote, quia si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret utique, & non sineret perfodi domum suam.*] Ex qua præmissa similitudine etiam exhortatio subinfertur; cum dicitur: [*Et vos estote parati, quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.*] Nesciente enim paterfamilias, fur domum perfodit: quia dum à sui custodia spiritus dormit, improvisa mors veniens, carnis nostræ habitaculum irrumpit, & cum quem dominum domus invenerit dormientem, necat: quia cum ventura damna spiritus minime prævidet, hunc mors ad supplicium nescientem rapit. Furi autem resisteret, si vigilaret: quia adventum judicis, qui occultè animam rapit, præcavens, ei penitendo occurreret, ne impeniens periret. Horam verò ultimam Dominus noster idcirco voluit nobis esse incognitam, ut semper possit esse suspecta: ut dum illam prævidere non possumus, ad illam sine intermissione præparemur. Proinde, fratres mei, in conditione mortalitatis vestræ mentis oculos figite, venienti vos judici per ætuis quotidie & lamenta præparate. Et cum certa mors maneat omnes, nolite de temporalis vitæ providentia incerta cogitare. Terrenarum rerum vos cura non aggravet. Quantilibet enim auri & argenti molibus circumdetur, quibuslibet pretiosis vestibus induatur caro, quid est aliud quàm caro? Nolite ergo attendere quid habetis, sed quid estis. Vultis audire quid estis? Propheta indicat, dicens: *Verè fœnum est populus.* Si enim fœnum populus non est, ubi sunt illi qui ea que hodie colimus, nobiscum transacto anno beati Felicis natalitia celebraverunt?

Eccel. 11. b Latere juvenis in adolescentia tua. Tertia autem, senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam: ut qui converti à pravitatibus suis in pueritia neglexit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet.

Eccel. 11. b Latere juvenis in adolescentia tua. Tertia autem, senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam: ut qui converti à pravitatibus suis in pueritia neglexit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet.

Rom. 2. a Ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Tu autem secundum duriciam tuam & cor impeniens, thesaurizas tibi iram in die ire & revelationis justitij Dei.

Ps. 7. c Deus iudex justus, fortis & longanimis. Dicitur quippe longanimum, præmisit justum: ut quem vides peccata delinquentium diu patienter ferre, scias hunc etiam quandoque districtè judicare.

Eccel. 11. b Latere juvenis in adolescentia tua. Tertia autem, senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam: ut qui converti à pravitatibus suis in pueritia neglexit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet.

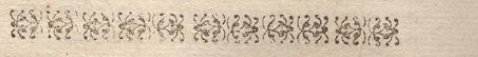
Eccel. 11. b Latere juvenis in adolescentia tua. Tertia autem, senectus accipitur. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit, custodiat vel secundam: ut qui converti à pravitatibus suis in pueritia neglexit, ad vias vitæ saltem in tempore juventutis evigilet.

Isai. 40. b Verè fœnum est populus. Si enim fœnum populus non est, ubi sunt illi qui ea que hodie colimus, nobiscum transacto anno beati Felicis natalitia celebraverunt?

A O quanta & qualia de præsentis vitæ provisione cogitabant, sed subrepente mortis articulo, repente in his que prævidere volebant, inventi sunt: & cuncta simul temporalia, quæ congregata quasi stabiliter tenere videbantur, amiserunt. Si ergo transacta multitudo generis humani per nativitatem viri in carne, per mortem aruit in pulvere, velut fœnum fuit. Quia igitur momentis suis horæ fugiunt, agite fratres charissimi, ut in boni operis mercede teneantur. Audite quid sapiens Salomon dicat: *Quodcumque potest manus tua facere, instanter operare: quia nec opus, nec scientia, nec ratio, nec sapientia erunt apud inferos, quò in properas.* Quia ergo & venturæ mortis tempus ignoramus, & post mortem operari non possumus: lupere est, ut ante mortem tempora indulta rapiamus. Sic enim sic mors ipsa cum venerit, vincetur, si prius quàm veniat, semper timeatur.

Lectio sancti Evangelij secundum Joannem.

IN illo tempore: Dixit Iesus Pharisæis: *Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis.* Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oves propria, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit, & dispergit oves. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus, & cognosco oves meas, & cognoscunt me mea. Sicut novit me pater, & ego agnosco patrem: & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient: & fiet unum ovile, & unus pastor.

HOMILIA XIV.

Habita ad populum in basilica beati Petri principis Apostolorum, Dominica ij. post Pascha.

A Udists, fratres charissimi, ex lectione Evangelica eruditionem vestram, audists & periculum nostrum. Ecce enim is qui non ex accidenti dono, sed essentialiter bonus est, dicit: [*Ego sum pastor bonus.*] Atque ejusdem bonitatis formam quam nos imitemur, adjungit, dicens: [*Bonus pastor animam suam ponit pro ovibus suis.*] Fecit quod monuit, ostendit quod iussit. Bonus pastor pro ovibus suis animam suam posuit, ut in sacramento nostro corpus suum & sanguinem verteret, & oves quas redemerat, carnis suæ alimento satiaret. **O**stenâ nobis est de contemptu mortis via quam sequamur, apposita est forma cui imprimamur. Primum nobis est exteriora nostra misericorditer ovibus ejus impendere: postremum verò, si necesse sit, etiam mortem nostram pro eisdem ovibus ministrare. **A** primo autem hoc minimo pervenitur ad postremum maius. Sed cum incomparabiliter longè sit melior anima qua vivimus, terrenâ substantiâ quam exterius possidemus: qui non dat pro ovibus substantiam suam, quando pro his daturus est animam suam? Et sunt nonnulli, qui dum plus terrenam substantiam quàm oves diligunt, meritò nomen pastoris perdunt. De quibus protinus subditur:

S. GREGORII
IN MARCI
TOM. 31.